

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis nonā mensis
Decembris, anno Domini M. DCC. XLIX.

M. JOANNE-JACOBO BELLETESTE, Doctore
Medico, Præsidente.

An in Abscessibus Intestinalis Suppuratio per vias urinae & Speranda & promovenda?

I.

POSTEMATA, sive (Latinis) abscessus atque decubitus in partes corporis humani quacunque, ubicunque tum intus, tum extrā fieri tonsoribus & lippis notum est. Triplici terminari ratione, resolutione scilicet, suppuratione, aut gangrænā, quartam non esse viam exitus novit quisvis philater in rebus medicis adhuc recens. Resolutionem aegro non minus, quā Medico placere; suppurationem frustra speratā resolutionis vices supplere, non rarō, haud infelicitur; gangrēnam detestatam semper fugi cane pejus & angue in confesso est apud omnes. Felices nimium Medicos si inter diversos quos omni arte natura sæpē potentior affectat exitus, medenti liberum esset & optare, & convenientiorem viam eligere! At cheu quod natura vergit, eō se convertat Medicus oportet. Resolutionem molitur si finat natura, si faveat aegri valida temperies. Suppurationem inceptam jam, incassum tentet deturbare; gangrēnam defavientem strare, corrigere qui velit, minimā grande periculum in morā: imminentem tantummodō averruncare, magnum opus, hic labor est: ea cura medicantem sollicitat. Inveniunt scyllam proxima est charybdis. Largā sanguinis missio, cūque praeperā, diutiusque exquisitā ultrā modum, iphacelus arcetur ab aliquo viscere! Manet suppuratio; quid fiet? Dabitur-ne licentia puris forās ejiciendi? Quā patebit transitus? Non semper se manifestum sub cute forās eliciendum prodit: quā rumpet iter? Per fecesum? Optimē quidem, si intrā fistulam intestinalium pus suum evomat apostema; sive quodd intēr illorum runicas enatum hāc, datā portā, ruat: sive quodd alteri cuilibet abdominis parti insitum delitescat, quæ, naturæ vitio vel casu, cum aliquo ex intestinalis crassis aut tenuibus tam arcto sit vinculo unita, atque ferruminata, ut sine ullā in abdomen extravasatione possit per canalem intestinalium pus omne & integrum eliminari. At rarō adest tam fortunata rerum dispositio. Ideo-ne prorsus omnis abjicienda spes? Absit. Non unica est naturæ via ad salutem. Sub cute delitescentes apostases, tenuatā, dilaceratā cute viam sibi faciunt; quæ in ventriculo, per vomitum, sæpe; interdū catō; quæ in intestinalis per fecesum vulgō sibi querunt iter; quæ in substantiā renum per ureteres in vesicam; quæ in vasicā per urethram, exitum inveniunt; quæ in pulmonibus per expectorationem excreationemque liberantur. At quæ in aliis partibus corporis, vel in remotissimis secessibus latent penitior angulo voluit inesse, rent exitum. Miraculis secunda semper natura buice decubitus ultimo generi voluit inesse.

exempla sanationis, viæque mirabiles aperuit ipsa, quibus intus creatum efflueret venenum, liberataque partes sanitatem pristinam, fugato hoste domestico, recuperarent. exempla rara quidem, ne se credat immortalem mortalisi homo, pauci tamen ne desperet, sciatque morituro similem non magis esse sine spe, quam sine metu esse debere athletico gaudentem habitu. Hoc iter, est urinarum via; remota quidem, non tamen fausta minus. Non adversatur ratio, favet experientia, rara quidem, idcirco pretiosa magis. Parva confiteor, sed tamen sola spes, idcirco non temenda in abcessibus intestinis, cum nulla alia pateat via. Illam ne despicias quæ si non certo procuranda est, tamen speranda est, quæ est plausibilis & doctrinæ metastasium analogæ, atque fabricæ corporis humani consentanea mechanismo, nec nisi felicem exitum obtinere potest? Si speranda, quis promovendam non censet operationem ex quâ tanta in humanitatem redundare debent commoda?

II.

NIHIL unquam in rebus physicis adversante naturâ molendum. Quò natura vergit, educendum. Quodnam sit illius votum noscere haud semper in promptu est. Ab illâ expectaveris frustra quidquid partium nostri corporis compactioni, & structuræ foret alienum. Consultanda igitur in omnibus; quid valeat, quid ferre recuset. In apostematum ratione quid affectet, iudicatu perpasse difficillimum. Suppurationem intentant omnia, rubor rutilans, lancinans & indefinens pulsatio, calor urens intensissimè! Admoves maturantia, *helonica* seu attrahentia, ut lihorum pulpam, Diachylon cum gummi! Delitefcit humor. Resolutioni favendum putas? Emollientia tum sola tum permixta resolventibus admoves! Induratur humor, te invito, te coram spectante, te contrarium meditante; concrefcit, abit in scirrhum. Hunc si quis temerè aggrediatur imprudens, horribilis visu se se expandit cancer. Quoties ex improvviso longè lateque inamabilis defævit gangræna? Quod si in externis tam difficile iudicium, quid fiet in intestinis? Si ex duplici in quâ continentur lamellâ, unam exitui propiorem potius quam alteram tuperint apostemata, mens humana capit quâ viâ pestis illa è corpore ejici possit. At in partibus ab omni crassiorum excrementorum itinere remotissimis, qualia cerebrum, partes carnes sive musculares à cute longè distitæ, cellulæ adiposæ interiores, quæ ut aspectum ita contractationem manus (securæ nimis extrinsecus) respiciunt, incassum ferro & igne corpus pervadere tentaveris: ut naturæ, sic arti repugnat tam grande nefas; alia, si fiet, querenda via est. Ars consulenda; si quam noverit, ea promovenda; nec quidquam sperandum nisi sit ex animalis œconomiz doctrinâ plausibile, nisi illius analogum atque consentiens mechanismo: nihil promovendum, ex quo fastum felicemque eventum obtinere atque fortiri nec speres, nec queas; & vicissim.

III.

ABCESSUS intestinus grande malum. Si viam exitui paratam habuerit per intestinalem fistulam, per aures, per urethram, per os, semper grande malum. Si non habuerit magis grande malum: ne tamen desperes. Longiori quidem itinere, at noto & permeabili patet per medium ipsum sanguinem, per urinas viâ, quâ foras à remotioribus locis eliminari possit materia peccans. Probat quotidiano usu nimis confirmata *Metastasis* doctrina, favet structura partium; appetit natura sui conservatrix, & quod non quit è proximo, meditatut è longinquo. Et quacumque fugam moliatut è corpore nociva materies, bene est. Hæc fuga sive beneficio naturæ, ac fausta fortunâ sive arte procurata non potest quin prosperum ac felicem sortiatur effectum. Metastases fieri in corpore lethales si constât, fieri quoque salutiferas docet experientia. Si Erysipelata exteriora introverti malum, eadem interiora foras emicare bonum. Ab ægro pede transfuga humor arthriticus caput impetat! qui prius absque vitæ periculo de dilacerato pede miserè conquebatur, jam doloris, at non periculi securus & expers, mortuo quàm vivo similior obmutescit, donec felici alterâ si potis est metastasi retrò pulvis humor aut pedem repetat, aut cusplvis alterius partis dispendio caput relinquat. Rheumata & Cararrhos dereperunt in partes nihil tale metuentes intruere quis nescit? Sunt igitur in corpore humano viæ cum cognita, tum lapsu temporis cognoscende, per quas liberè ab omni corporis parte ad quamcumque alteram itur; daturque inter omnes & singulas certum nec dubitandum commercium. Quamvis ætas nostra nepotibus nostris longè plura querenda relicta sit, quam inventa, non ideo tamen nostris temporibus ita cæciti, quin pervideat quâ viâ in remotissimis partibus suppuratus humor possit ex illis ad vesicam usque transigrare, inde foras eficiendus; nullas novit anatomia partes non permeabiles: viæ excipies fibrâ primam, itamen illud spermaticum ex quo aliæ fibræ constant. Canales meritis habentur omnes ad instar telæ aut panni porulis undequaque perruî: illæ transfudat humor tenuior in canale præter-fluens. Forsân effugeret omnis, si diutius moraretur. Nullus est in corpore locus tam arctus, nulli adiunct tam clausi carceres, quos non pervadat

Auidum per corpus omne circumfluum, unde eadem de causa non possit regredi. Vascula sanguinea sanguinem ad singulas minimaque fibras devehunt: quod non absorpsit singula, revehunt. Quod recens absorpsit unaquaque, sibi servavit, aut applicuit, tam bene potest dimittere, quam partes quæ quotidie decurrunt quarum reparationi invigilat, nutritionis functione, provida & sagax natura. Vasa si addas lymphatica ex arteriis oriunda variis confectis itineribus in venas hiantia, secretoria & excretoria, alia in glandulas, alia in vasa lymphatica succum acceptum evomentia, tandem in massam sanguineam; quot erunt aditus per quos à parte remotissimâ per massam sanguineam ad renes usque trajici poterit? Quænam est pars ita densi contextus quæ non consistit filis inter se decussatis & per mutâ intersectionem? Est ne intersectionis loco contactus verè immediatus, verè perfectus? Postâ decussatione, nec est, nec concipi potest. Pus tam arctè clausum quàm volueris, in folliculo quàm densissimò supponatur, patebant semper exitus viæ. At vulgò non hæc ratio, ob spissitudinem, pus ex abscessibus intestinalis effugiet, tunc enim resolutio non suppuration fieret. Rumpitur maturato pure plerumquæ abscessus. Pure in textum cellularem qui per corpus pus omne pulvinaris ad instar cuiusvis vel tenuissimæ parti subternitur, effuso, liquet quâ ratione illius *resolutio* possit peragi, in parte quæ perpetuâ mucî vel roris effusione & jugi ac reciproci *resolutione* semper humescit. Interdum inviolato folliculo remeat: suppuratione putrescenti extrema vasorum arteriosorum, tum sanguineorum tum lymphaticorum per quæ accessit congestus humor. In liquamen paritèr abeunt tubuli venosi congeneres per quos reversus fuisset in sanguinem idem iste humor collectus. In promptu est quâ ratione communem sanguinis alveum repetere possit: pus aut multumque dilatum & perfectè liquidum. Utramque viam elegerit, facilis descensus renum: Quis igitur non movendus lapis ut hanc viam inear? Quanta spes si unquam vel arte vel naturâ hoc iter affectare possit?

IV.

NEC nova etsi rara, nec inaudita loquimur, nec invisâ: plurius ire per urinas ipsi testes oculati vidimus, post inflammationem viscerum abdominis, pectoris, ipsiusmet cerebri & aliarum crassiorum corporis partium quam præcesserant dolores urentes & lancinantes, rigores, horrores (diutino tempore) frequentes die ac nocte, febres continuæ cumino dinatâ vehementium paroxysmorum frequentia, cum cardiacâ, interdum animi deliquio, subsultibus tendonum, tremore artuum spasmodico, cum pulsu tremulo & centies per dies vario, materiam ita puri similem, ut pus verum esse non dubitarem. Absurdum ne foret plurimum febrium malignarum causam assignare puri in interaneis *semitis* facti, per renes expulsi, morbi sanationem tribuere? Hæc materia urinae comes illam primo turbulentam reddidit: da moram: paulisper quiescat in cyatho; brevi subsidet in fundo vasis, puris ex luteo sulphureo vel pallido candidi major minorve copia. In quo dignoscatur hæc materia à liquamine lymphatico fibroso & viscido, aliis urinae morbis peculiari, cum symptomata præstata indicant, tum *consistentia* seu spissitudo diversa & odor. Pus penitus solvitur in aquâ, & quantumvis spissum levi agitatione brevi morâ liquefcit prorsus; non item *subsidentia* lymphaticæ, quæ ramosa innatae longum, dum purulentæ extemplo se dant precipites; quæ non facient dum intolerabilem exhalat mephitim purulenta *subsidentia*. Hoc, inter plura, quæ interdum in praxi occurrunt, exempla, vidimus non semel, nec sine magno lætitiæ sensu. Duobus exemplis propositum confirmare sit satis. Ephebus quidam anno ætatis circiter 14 dolore subito, eoque vehementi fuit circa tibiam sinistram malleolum derepentè correptus. Accensus extemplo Chirurgus locum invisit, doloris indicem cum rubore tumorem levem agnovit, Cataplasma apposuit ex lacte, ni fallor, & micâ panis; misit sanguinem, altero die rejecto cataplasmate emplastrum substituit Diachylon cum gummi; vix tertia illuxerat aurora, fluctuare intus paupisper materia. Chirurgus velle, nec forsitan immeritò, quamvis paulò maturius iusto, pure nondum perfectè maturo, inclusum pestem ferro educere. De carissimî nati periculo mater admonita filium à præceptore apud se transtulit; illic familiari commisit Medico: post duos tresve dies pure magis eliquato, copiâ majori collectâ, renuatâ magis cute, atque cataplasmaticis emollientibus & attrahentibus ex bulbois liliaceis, beai, oxalide, fermento, melle, cicera & axungia paratis emollitâ, necnon ab inflammatione, doloreque liberatâ, Medicus ferro apericundum censuit apostema. Non renuebat Chirurgus; mater tenerima simul ac fortis non obstabat; solus puer alioquin ingenuus ita reluctabatur ut per octo & amplius dies suaderi se passus non fuerit: carissima parens nato vim inferri nolebat. Folliculus puris crepuit interea medius, sed à parte internâ. Partes subjectas innumera oscula quæ subternuntur, omnia ligamenta quibus internectuntur, tendones, musculos, textum omne pedis nervum, cellulolum, aponevroticum, quæ data porta inundavit: totus pes intumuit, adeo ut libram & amplius puris continere videretur. Mater, consilio Medici, iterare preces vellet ut natus pedem aperiri, brevi (si hoc nollet) amputandum; constantex ille renuere. Regimine exquisito interim cui ma-

ter invigilabat præscripto, & in usum vocato leviter aperiente potu, natura insperatum opus molebatur. Constante renovata bis aut tæc quæque die cataplasmata: prodit in conspectum pus copiosum effluens cum urinis: pes detumuit, non tamen sine interruptione, interdum enim per integros dies cessabat fluxus puris; quod paucos post dies audivimus tribuendum fuisse male obsequiosæ custodis temeritati, quæ quæter aut quinquies allatis clam visis aut similibus edulis vigilantiam matris deceperat, undè non tantum hæserat pus, sed penè suffocatus fuerat puer: tandem detectâ fraude pulsâque perfidâ custode, spatio quinque aut sex hebdomadum convalevit æger; nec claudicationis ullum post aliquot menses remansit vestigium; sanissimum hodie ab octo jam annis & amplius remanente corpore. Alterum exemplum puellæ viginti quatuor circiter annorum, cui post inflammationem universi abdominis remansit in hypogastrii regione sinistra tumor prægrandis qui omnia supputationis manifestæ suppeditabat indicia. Tumore maturo crepuit similiter Folliculus. Puris diluvio inundata partes subjacent, coxa, tibia, pes. Variis in locis, tunc sinistra tentata apertura, peracta nullibi: male habuit per menses plures. Puris quod per duos & amplius menses una cum urinis fluxit, effusione, febris evanuit; virgo sanitatem recuperavit, viresque rediere. Alia proferremus plura quibus fluxum puris per urinas (sanis renibus & organis *urinariis*) viam fuisse salutiferam in evacuan- dis abscessibus intestinis, testes ipsi fuimus. Verum ab uno abundè exemplo rem posse fieri constat, ex voto naturæ esse, doctrinæ *Metastræ* esse analogam, perpendere partium structuræ, felicem fortunatumve non posse non eventum fortiri, si hanc promovèri siverit natura.

V.

MAGNÆ molis opus est tam longinquo pus accessere ac cieri! Fateor ardua res est. At quocumque ferur sanguis hanc remeare potest. Si locus foret quo non permearet massa sanguinis, haud mora non alteram lucem videret æger. Nulla caret in corpore circuitus commercio insula; melius dixeris in microcosmo peninsulas reperies, insulam nullam. Undequaque & quaquaversum una permixti cum sanguine peregrinari possunt humores extranei, puri, impuri, permixti bonis mali, prout se dabit occasio. At diureticum quod tam mirabiles producat effectus nullum indicas! Qui indicarem Medicis: Diuretica per se nulla sunt; omnia relativè ad objectum. Generatim diartæ tenui & exquisitâ imò exquisitissimâ tantum, & di- luentibus pus liquefacies, canales emolles: sic rebus dispositis lentâ festinatione indefessè moliens, nec moræ longissimæ fastidio abalienatus sariatulve noveris è facili aperientem quæ ad morbum faciat medicinam, diligens observator. A mitioribus incipe, tutus ibis. Febrim consule, pulsum indicem operum, sedulus explora. Laxam habe alvum. Emollientibus ex- ternis, si opus est, flexilem fac semper; pori cutis cave strictiores indefinentis (quæ vita pen- det) perspirationis obliviscantur. Porta pateat ubique. A naturâ plurimum, non nihil ab arte expectes. Febrim præcipuè cura, cave tamen præceterim à cortice febrifugo. In causâ fuisse cur multi perirent, apostemate laborantibus imprudenter, aut immaturè exhibitum, asserere non ausim; sed rigores, horrores & paroxysmos febrium continuarum quæ apostemata comi- tantur, auget, nedum minuat. Febrim quâcumque arte aliâ profiga, res prosperè ceder. Verum hæc arte paucos liberabis! Imo paucissimos; alii aliâ quam sciam nullos.

Ergò in abscessibus intestinis suppuratio per vias urinae & speranda & promovenda.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Petrus Chevalier.</i>	<i>M. Jacobus Verdelhan des Mo- les.</i>	<i>M. Ludovicus-Petrus le Hoc.</i>
<i>M. Franciscus Bernard.</i>	<i>M. Clandius Person.</i>	<i>M. Antonius-Nicolaus Gue- nauld.</i>
<i>M. Joannes le Thieullier, Chi- rurgie Gallico Idiomate Professor designatus.</i>	<i>M. Ludovicus-Retratus Des- bois.</i>	<i>M. Paulus-Jacobus Malouin, Regie Scientiarum Acade- mie Socius, & Regius Li- brorum Chemicorum Censor.</i>

Proponebat Parisiis, MARTINUS NOUGUEZ, Adurensis, è Co-
mitatu Armeniaco, Saluberimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis
Baccalaureus, A. R. S. H. 1749, à sextâ ad meridiam.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1749.